

Etapa 5: ŽIVOT V BLÍZKOSTI VODY

listopad 2010

ZAMĚŘENÍ – Život lidí v blízkosti řeky, ochrana před povodněmi

PRAKTICKÝ ÚKOL

- návštěva muzea, knihovny, vyhledání starých dokumentů, obrázků ve vztahu k vybranému povodí (např. v tisku)
- porovnání s tím, jak se u vodního toku hospodaří dnes
- ochrana před povodněmi ve Vašem území

OTÁZKY

1. **Jaká průmyslová odvětví jsou vázaná na vodu a proto je často najdeme v blízkosti řek? Mohou tyto provozy ohrozit kvalitu vod?**
2. **Znáte nějaká stará „řemesla“ či odvětví, která byla takto na vodu vázaná v minulosti? (malá nápověď: hamry, mlýny)**

Povodně zasahují do našich životů čím dál tím častěji. Víte co je to záplavové území? Kde byste hledali mapy, na kterých je zakreslené? Postavili byste si v takovém území domek?

V této etapě se podíváme na život lidí v blízkosti řeky a na jeho změny. Lidé vždy vyhledávali blízkost řek. Řeka jim přinášela obživu, a tak v její blízkosti vznikala první sídla. S postupem času se měnil přístup k řekám, měnilo se i jejich využívání (např. využití energie, splavnění) a okolí v jejich blízkosti (vysušováním a odvodněním vzniklo více zemědělské plochy pro hospodaření). Řeky se postupně zkracovaly, ubývalo slepých ramen a meandrů a zmenšovala se niva. Pokuste se nalézt dokumenty, staré fotografie, články které se vztahují k vašemu povodí a je z nich znatelné, jak vypadalo okolí řek v minulosti. Můžete najít i kdy došlo k významným úpravám koryta (např. výstavbě jezů, zkrácení řeky). Porovnejte je se situací dnes (např. průmyslové podniky, zástavba, znovu vysázené stromy). Pokud žádné úpravy neobjevíte, nezoufejte – Váš potok pravděpodobně nebyl nijak zásadně upraven, i toto je pro Vás důležitá informace.

Povodně vznikají v důsledku velkých srážek, které spadnou na část území v poměrně krátké době. I letošní rok přinesl velké povodně. V několika případech to potkalo i Vaše zvolené říčky a potoky.

Všimli jste si na Vašich tocích nějakých tzv. protipovodňových opatření, která mají ochránit lidi, kteří žijí na dolních tocích před velkými rozlivy vody? Všimněte si, zda jsou tato opatření šetrná k životnímu prostředí, a jak jsou účinná. Hledejte např. hráze, přehradu na horních tocích a hráze ve městech. Všimněte si, zda je koryto ve městech rozšířené, vyhloubené, atd. Někde se budují tzv. suché poldry, tedy území ponechané pro rozliv vody. Velké množství vody v krajině zadrží i zdravé lesy a mokřady, proto je důležité si všimnout, zda takové plochy ve Vašem povodí existují.

V této etapě byste si měli připravit materiály k sepsání závěrečné zprávy, usnadní Vám to následující etapu. Dejte si tedy dohromady všechny informace, které jste o Vašem povodí zjistili od etapy 1 až po etapu 5.

DOBROVOLNÉ ÚKOLY

Několikrát jsme se v dobrovolných úkolech zamýšleli nad tím, jak vodou lze šetřit a chránit ji před znečišťujícími látkami. Už víte jak vypadá i jak se jmenuje Vaše nejbližší čistírna odpadních vod. Teď se podíváme na to, kde se vlastně bere pitná voda, kterou potřebujeme ke svému životu každý den. Zamýšleli jste se někdy nad tím, jak se dostává pitná voda do našich domácností? Proces výroby pitné vody je poměrně složitý, ale pro zjednodušení se podívejte, odkud je pitná voda z vodovodního kohoutku, kterou doma používáte. Víte kde je nejbližší úpravná vody?

Kupujete domu balenou vodu, tedy vodu v PET lahvích? Pokud ANO, proč upřednostňujete balenou vodu. Dokázali byste říci v čem je balená voda jiná oproti vodě z kohoutku a jak její nákup může ovlivnit životní prostředí? Pokud NE, zdůvodněte proč pijete vodu z kohoutku.

DOPORUČENÁ A POUŽITÁ LITERATURA:

Slavíková Lenka a kol. (2007):

Ochrana před povodněmi v urbanizovaných územích., IREAS, o.p.s., Praha 2007, 82s.

Veronica (2009): O vodě bez obalu dostupné na

<http://www.veronica.cz/?id=376>

O povodních v krajině pojednávají i stránky

<http://vitejtenazemi.cenia.cz/voda/>